Riedsútstel

Ried	:	25 januari 2024
Agindapunt	:	12
Status	:	Meningvormend/Besluitvormend
Program	:	Programma 6 - Sociaal Domein
Eardere behandeling	:	
Portefúljehâlder	:	Dhr. S.W. Vegelin en dhr. T.O. Brinkman
Amtner	:	Mevr. H. Bijkerk
Taheakke	:	1. Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2. Concept zienswijze 3. Inventarisatie gemeenschappelijke regelingen per gemeente
Saak- en stiknûmer	:	Z2023-03957 / S2023-24883

Underwerp
Wijziging centrumregeling Sociaal Domein Fryslân

Wy stelle jo foar te besluten om:
1. Kennis te nemen van het voorstel tot het wijzigen van de Centrumregeling Samenwerking Sociaal Domein Fryslân.
2. Een zienswijze in te dienen op het Wijzigingsbesluit.
3. Het college toestemming te verlenen om in te stemmen met het definitieve Wijzigingsbesluit, mits de zienswijze correct is verwerkt.

Koarte gearfetting
Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen hebben meer mogelijkheden gekregen kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen, te verstevigen. Met deze nota doen we u een voorstel om te komen tot een wijziging van de huidige centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân te komen zodat deze binnen de gestelde overgangstermijn van 2 jaren (voor 1 juli 2024) aan de wettelijke eisen kan voldoen. Naast de wettelijke verplichte aanpassingen, doen we u ook een enkel voorstel tot aanpassing van de regeling op basis van de ervaring van het afgelopen jaar met betrekking tot het Directeuren- en Managersoverleg.

Foech ried/kolleezje
De raad is kaderstellend beslissingsbevoegd. Het college is uitvoerend.

Ynlieding
Met ingang van 1 juli 2022 treedt een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking. De gewijzigde Wgr dwingt tot wijziging van alle gemeenschappelijke regelingen. De wetswijziging strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen krijgen meer mogelijkheden hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen, te verstevigen. Met de wetswijziging wordt een aantal aanpassingen en aanvullingen geïntroduceerd op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten.

Een aantal van deze wijzigingen is op 1 juli 2022 direct in werking getreden, een ander deel moet binnen twee jaar geïmplementeerd zijn in alle gemeenschappelijke regelingen. De gewijzigde Wgr dwingt tot wijziging van alle gemeenschappelijke regelingen.

Histoarje
Met ingang van 1 januari 2015 zijn de Friese gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Wmo 2015 en de Participatiewet (sociaal domein) en de taken die daarmee annex zijn. We spreken van 'decentralisatie': een taakverschuiving van centrale overheid (Rijk, provincies) naar decentrale overheid (gemeenten). Vanaf die tijd werken de Friese gemeenten op de onderdelen Jeugdzorg, WMO en Participatie intensief samen aan het opbouwen van een sterke infrastructuur voor de kwetsbare Friezen. Dat doen ze in de vorm van een Centrumgemeenteregeling Samenwerking Sociaal Domein Fryslân die in 2014 is opgericht met Leeuwarden als Centrumgemeente. Sinds de oprichting is de Centrumgemeenteregeling drie keer geëvalueerd, in 2016, 2018 en 2020. De evaluatie van 2020 heeft geleid tot een aanpassing van de regeling per 1 januari 2022.

Te berikken effekt
We willen ervoor zorgen dat de Centrumregeling voldoet aan de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Hoewel de wetswijzigingen voor centrumgemeenteregelingen geen grote impact hebben, zijn er wel enkele zaken waar de wet van verlangt dat deze ook voor centrumregelingen gelden. De centrumregeling SDF valt wel onder de werking van de Wgr en is daarom ook een gemeenschappelijke regeling in de zin van die wet waar deze eisen ook voor komen te gelden.

De volgende onderdelen vragen dus in ieder geval aandacht:
1. Evaluatie (artikel 11a Wet Gemeenschappelijke Regelingen);
2. Uittreding (artikel 9 Wet Gemeenschappelijke Regelingen);
3. Burgerparticipatie (artikel 10 Wet Gemeenschappelijke Regelingen)

U leest hieronder welke wijziging per onderdeel in het Wijzigingsbesluit is voorgesteld en het standpunt van ons college over dit voorstel.

Ad 1. De evaluatie uit artikel 11a van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
In dit artikel is opgenomen dat iedere gemeenschappelijke regeling een bepaling moet bevatten over de evaluatie van de regeling. De bepaling kan inhouden dat niet wordt geëvalueerd. Wordt er wel geëvalueerd dan zullen de bepalingen gaan over wat er wordt geëvalueerd, hoe vaak en op welke wijze.

In de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 is op dit moment al een bepaling opgenomen over het periodiek evalueren van de regeling (artikel 26).

Voorgesteld wordt om voor de eerste evaluatieperiode de specifieke startdatum in te stellen op 01 oktober 2026 en de einddatum op 01 september 2027. Reden voor deze periode is de omvang van deze evaluatie. Er is in 2020 een uitgebreide langdurige evaluatie gedaan.

Tevens ontbreekt in de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 momenteel de wijze waarop er wordt geëvalueerd. Het voorstel hierin is om op te nemen dat een onafhankelijke externe partij de evaluatie uitvoert.

Het college is van mening dat van deze wijzigingen kennis kan worden genomen.

Ad 2. De uittreding uit artikel 9 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen:
In artikel 23 van de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 wordt gesproken over de uittreding én de opheffing. Aangezien de wijziging uit artikel 9 van de Wgr zich enkel richt op de uittreding is het voorstel om het artikel niet langer samen te voegen in de uittreding en de opheffing, maar dit op te splitsen.

Uit artikel 9 van de Wgr 1 juli 2022 blijkt dat de uittredingsbepaling iets moet zeggen over de voorwaarden van uittreding, de gevolgen van de uittreding (zoals de gevolgen voor het vermogen) en de vereffening van het vermogen. Onderzocht is hoe in andere gemeenschappelijke regelingen deze onderdelen zijn geregeld.
In het voorgelegde Wijzigingsbesluit wordt voorgesteld om een voorbeeld te nemen aan artikel 2.6 van de Gemeenschappelijke regeling Sociale werkvoorziening Fryslân en een soortgelijk lid op te nemen betreffende de (financiële) gevolgen van een uittreding. De desbetreffende bepaling luidt:

> *Bij uittreding stelt het algemeen bestuur de verplichtingen van de uittredende deelnemer vast. Daarbij geldt als richtsnoer dat de uittredende deelnemer aan het openbaar lichaam gedurende vijf jaar te rekenen van de datum van uittreding (de realisering daarvan) af een bijdrage is verschuldigd, welke voor het eerste jaar 100%, voor het tweede jaar 80%, voor het derde jaar 60%, voor het vierde jaar 40% en voor het vijfde jaar 20% van de laatstelijk door de deelnemer verschuldigde jaarbijdrage kan belopen. Het algemeen bestuur regelt voorts zonodig de overige gevolgen van een uittreding.*

In het voorgestelde Wijzigingsbesluit is artikel 2.6 van de Gemeenschappelijke regeling Sociale werkvoorziening Fryslân vertaald naar Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022. Grondslag, percentages en termijnen zijn passend gemaakt voor de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022. Voorgesteld wordt om de bepaling uit artikel 23 lid 3 van de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 te behouden. Dit lid heeft betrekking op het advies van een onafhankelijke derde. De onafhankelijke derde kan zich vervolgens uitlaten over de impact van deze uittreding, welke kosten brengt dat met zich mee voor de centrumgemeente en wat is redelijkerwijs het bedrag waar je dan van uit mag gaan.

Het college is van mening dat grotendeels met de voorgestelde teksten van de nieuwe artikelen 22 en 22a kan worden ingestemd. In het Wijzigingsbesluit wordt echter in artikel 22 lid 4 ten onrechte gesproken over *de uittredende deelnemer aan het openbaar lichaam*. De Centrumregeling heeft geen openbaar lichaam. Het college stelt daarom uw raad voor om dit met een zienswijze kenbaar te maken. Op basis van deze zienswijze (die op basis van artikel 1 van de Wgr) gericht is aan ons college, zal het college in overleg treden met SDF.

Overigens moet worden opgemerkt dat deze uittredingsbepaling op dit moment een puur hypothetische kwestie betreft. De Minister heeft aangeven in het kader van de hervormingen in de Jeugdzorg dat het wettelijk verplichte samenwerking wil opleggen. In deze wettelijke plicht wordt naar verwachting bepaald welke regio’s moeten samenwerken en hoogstwaarschijnlijk ook welke centrumgemeente hiervoor zal worden aangewezen. Dat maakt uittreding onmogelijk, aangezien we wettelijk gedwongen blijven te samenwerken in de huidige constellatie. Dus deze aanpassing is meer een cosmetische om de regeling in lijn met de Wgr te brengen.

Ad 3. Burgerparticipatie uit artikel 10 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Naast de extra invloed die de lokale politiek krijgt op de gemeenschappelijke regelingen, vergroot de wijziging van de Wgr ook de mogelijkheden voor inspraak van de burger. De

wijziging van de Wgr voorziet in de introductie van de verplichting dat in de gemeenschappelijke regeling bepalingen zijn opgenomen over de wijze waarop ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van de regeling betrokken worden.

De Wgr laat overigens de vrijheid om te regelen dat een dergelijke inspraakmogelijkheid niet geboden wordt. Net als bij de bevoegdheid tot het indienen van zienswijzen door de lokale politiek over voorgenomen besluiten van het samenwerkingsverband, kan er dus voor worden gekozen om vast te leggen dat er geen inspraakmogelijkheid is.

Het voorstel is om hierover aandacht te besteden in het huishoudelijk reglement van SDF. De Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022 ziet namelijk enkel op uitvoeringsaspecten, hierdoor is het niet noodzakelijk om deze bepaling op te nemen in de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022. Het college is van mening dat van deze wijzigingen kennis kan worden genomen.

EXTRA: Aanpassing van het artikel omtrent het Directeuren- en Managersoverleg
Met de herziene regeling van 2022 heeft een nieuw gremium zijn intrede gedaan, te weten het Directeuren- en Managersoverleg. Dit overleg is een goed jaar onderweg en heeft zijn draai gevonden. Echter is de praktische werkwijze iets anders dan de in de regeling voorgestelde werkwijze. Dit betreft met name lid twee dat nu als volgt luidt: "*Het managementoverleg sociaal domein bestaat uit directeur MO van de centrumgemeente en vier tot zes managers van afdelingen/sectoren sociaal domein van de gastgemeenten die worden aangewezen door zowel het portefeuillehouderoverleg WMO en Jeugd via een gezamenlijke voordracht.*"

Omdat vrijwel elke gemeente de mogelijkheid wil hebben aan te kunnen sluiten bij dit overleg, en indien dat niet het geval is zelf wil kunnen kiezen hoe zij zich aldaar laten vertegenwoordigen, stellen we voor om het artikel aan te passen naar: "*Het managementoverleg sociaal domein bestaat uit de directeur van de centrumgemeente en directeuren en/of managers van afdelingen/sectoren sociaal domein van de gastgemeenten. Een gastgemeente kan zich door een directeur en/of manager van een andere gastgemeente laten vertegenwoordigen.*

Het college is van mening dat van deze wijzigingen kennis kan worden genomen.

Arguminten
1. *Door in te stemmen voldoen we aan de wet*
   De wetswijziging is een vaststaand feit. Door de aanpassingen van deze centrumregeling voldoet de gemeente aan de wet.

2. *Versterken van de positie van de gemeenteraad*
   Het doel van deze wet is de controlerende rol van de gemeenteraad en daarmee de burgerparticipatie te versterken.

3. *Versterken positie gemeente*
   Door in te stemmen met de aanpassing van het artikel over het Directeuren- en Managersoverleg wordt de positie binnen dit gremium versterkt. Er is nu sprake van een afvaardiging. Zeker met de ontvlechting in zicht behouden door de aanpassing beide gemeenten invloed op een belangrijk gremia binnen de centrumregeling.

Alternativen
Uw raad kan besluiten om geen zienswijze in te dienen. Het risico is dat de gewijzigde Centrumregeling een technische omissie zal bevatten.

Kanttekenings/risiko's
1. *Risico's aangeven zorgt voor een juiste balans*
   Een risico is dat een eventuele uittreding bemoeilijkt wordt. Echter zal het Rijk gaan sturen op een hechtere samenwerking op regionaal niveau en dit vermoedelijk verplicht gaan stellen.

Finânsjes
N.v.t.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje
Door deze wijziging komt meer ruimte voor participatie.

Kommunikaasje
N.v.t.

Yntegraliteit
Juridische zaken ondersteunt deze wijzigingen.

Previnsje
N.v.t.

Gearwurking
Dit voorstel wordt aan alle colleges en gemeenteraden in Friesland voorgelegd.

Ferfolchtrajekt
N.v.t.

Evaluaasje
De centrumregeling wordt in 2025 geëvalueerd.

Buitenpost, 19 december 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

loco-secretaris, burgemeester,

dhr. R. van der Kooy dhr. mr. O.F. Brouwer

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 19 december 2023, punt nr.: 12;

Beslút:

1. Kennis te nemen van het voorstel tot het wijzigen van de Centrumregeling Samenwerking Sociaal Domein Fryslân.
2. Een zienswijze in te dienen op het Wijzigingsbesluit.
3. Het college toestemming te verlenen om in te stemmen met het definitieve Wijzigingsbesluit, mits de zienswijze correct is verwerkt.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Achtkarspelen van 25 januari 2024.

De griffier,	De voorzitter,
Dhr. mr. G.J. Andringa	Dhr. mr. O.F. Brouwer